

MUSEO
DE BELAS ARTES
DA CORUÑA

Aprendendo con Gago

*Unha pequena guía didáctica sobre a obra de Elena Gago
no Museo de Belas Artes da Coruña*

Aprendendo con Gago é unha pequena guía didáctica sobre a artista Elena Gago e as súas obras na colección do museo de Belas Artes da Coruña. Co presente documento queremos dar unhas pinceladas sobre esta pintora, facendo unha pequena achega a súa figura, o seu estilo e algúns dos seus temas máis representativos, destacando as escenas de interior. Acompañando ao texto propónse unha serie de actividades pensadas para o alumnado de Educación Primaria e Secundaria.

Animámosvos a realizas estes exercicios e compartir con nós os vosos resultados a través do correo electrónico:

mu.belas.artes.difusion@xunta.gal.

Aprendendo con Gago está escrito e deseñado polas educadoras Laura Domínguez Éstevez e Lucía Hidalgo Portomeñe para o Departamento de Didáctica do Museo de Belas Artes da Coruña.

ELENA GAGO NO MUSEO DE BELAS ARTES DA CORUÑA

A artista: Elena Gago

Nacida na Coruña en 1940, María Elena Fernández-Gago Díaz, **autodidacta**, comezou a pintar dende nena e seguiu aprendendo pola súa conta aínda que se formou en composición e colorido na Escola de Belas Artes de San Fernando e no Círculo de Belas Artes de Madrid. Durante a súa mocidade, centrou o interese na paisaxe. Despois, pasou a representar interiores, o que se convertiu no eixe de toda a súa obra.

Viaxou moito o que lle permitiu expoñer nacional e internacionalmente en cidades como Nova York, Madrid, Ginebra, Múnic, Bruselas, Milán, Bos Aires, Ámsterdam, Tokio ou París, entre outras. Ademais da creación artística, Gago tamén se adicou á divulgación impartindo conferencias e editando ensaios artísticos.

Cunha gran preocupación polos efectos lumínicos, nos seus lenzos a luz ilumina ou deixa en penumbra o mobiliario que ocupa as estancias. A maneira de aplicar a cor, con ceras e cunha técnica próxima ao **puntillismo**, permítelle case esvaecer o perfil dos obxectos e crear a atmosfera de silencio que caracteriza as súas composicións.

Con todo, a súa pintura foi calificada como realista, aínda que o seu estilo tan característico alónxaa de calquera corrente artística contemporánea e outórgalle as obras un carácter universal.

A súa obra no Museo de Belas Artes de Coruña

O Museo de Belas Artes da Coruña conta actualmente cunha colección de 14 obras pictóricas desta autora, grazas á recente incorporación de 12 lenzos na **doazón** de dona Elvira Alvarez Vega, a cal incluiu na súa totalidade 66 obras pictóricas e 4 gravados de autores destacados como Antonio Tenreiro, Xaime Quessada e a propia Gago, entre outros.

Dormitorio (1988)

Elena Gago adoitaba reinterpretar un mesmo tema numerosas veces. Os seus interiores foron tanto domésticos como industriais, destacando no caso dos primeiros habitacións e salóns intimistas que nos invitan á reflexión. Aínda sendo espazos que nos mostran a actividade humana polos obxectos que os ocupan, comparten a ausencia de persoas. Neste caso trátase dun cuarto cunha cama co cabeceiro e os pes metálicos, dous mobles e unha parede repleta de cadros con debuxos imprecisos a excepción dun retrato de dimensións considerables.

Bodegón con pexegos (1990)

Neste bodegón queda reflexada a precisión da súa técnica próxima ao puntillismo, permitíndolle recrearse nos detalles dos obxectos, neste caso un froiteiro branco con tres pexegos que ven seu volume reforzado grazas a un contraste de luces e sombras.

Cadeira con cortina vermella (1995)

Continuando en temas e estilo atopamos este interior dunha habitación cunha ventá parcialmente cuberta cunha cortina vermella que ten diante unha cadeira tapizada na mesma cor, converténdose esta en protagonista cromática. De novo notamos a ausencia de persoas, ao que se lle suma unha acusa xeometrización da perspectiva que sen embargo non impide percibir o espazo como íntimo e cercano ao espectador.

Comedor (2006)

Comedor é unha obra que pertence á última etapa da súa produción. Co paso dos anos a cor vai matizando as súas gradacións e calidades ata converterse nunha paleta moito máis sobria e reducida, nun proceso que se ve acentuado polo efecto da potente luz que simula chegar desde algún lugar exterior da representación e que baña todo o espazo.

ACTIVIDADE 1: ARTISTAS PUNTILLISTAS

Aínda que Elena Gago ten un estilo moi persoal, é certo que algunha das súas obras nos recorda ao puntillismo debido a súa pincelada. O puntillismo é unha técnica pictórica que acabou conformando todo un movemento artístico no século XIX. Consiste na aplicación da pintura con pequenos puntos que se van colocando uns cerca dos outros seguindo un cromatismo concreto para que ao alonxarnos do cadro a agrupación dos mesmos nos revelen figuras e formas.

Con este exercicio convidámosvos a convertervos en artistas puntillistas pintando o debuxo que adxuntamos seguindo esa técnica. Recomendamos facelo con rotuladores de cores. Trátase de experimentar coa técnica para comprobar en primeira persona o seu funcionamento. Unha vez conseguido o efecto podedes ir máis ala tentando crear sombras.

ACTIVIDADE 2: CONVERTER O ESPAZO INTERIOR EN ÍNTIMO

O que máis nos chama a atención da obra *Habitación*, é a decoración das paredes do cuarto, cubertas case ao completo con cadros, debuxos, espello... A decoración dos nosos espazos interiores fala moito dos nosos gustos e tamén da nosa personalidade.

Neste exercicio propoñemos fotografar elementos cos que decoramos as nosas paredes e expoñelos na aula explicando o porqué da súa elección. De non ter unha parede decorada, podemos seleccionar diferentes elementos que nos gustaría ubicar creando unha composición sobre unha superficie plana e fotografala. Non só teñen que ser cadros, poden ser postais, elementos cerámicos, flores, pósters musicais...

Outra opción é crear unha composición a pequena escala agrupando elementos que adoitamos gardar como recordos dalgunha experiencia, por exemplo entradas de concertos ou museos, pegatinas, fotografías, billetes de medios de transporte...

ACTIVIDADE 3: MISMO CADRO DIFERENTES HISTORIAS

Por último, e seguindo coa temática dos interiores, propoñemos un exercicio co que traballar a imaxinación. Para iso, cada alumno/-a escollerá unha das pinturas da artista sobre este tema. Poderá velas todas no seguinte enlace: <https://museobelasartescoruna.xunta.gal/es/coleccion/autores/gago-elena>

Unha vez seleccionada, deberá crear un breve relato no que ese espazo sexa o protagonista, inventando sucesos e personaxes relacionados con el. Por último leranse os relatos en voz alta na aula para coñecer as diferentes versións de cada obra.

Exemplo: *Comedor* (2006)

Eran as oito da mañá e Lucía xa recollera os manteis que secaran durante a noite, prancháraos e colocáraos coidadosamente sobre as mesas do seu restaurante. Quedaba hora e media para a apertura así que preparou o primeiro café da mañá e sentouse na barra para bebelo tranquilamente mentres recordaba o ben que fora a inauguración a noite anterior.

Glosario

- **Autodidacta:** Que se instruíu ou educou a si mesmo sen axuda de ningún mestre.
- **Puntillismo:** Técnica pictórica que se desenvolveu en Francia a finais do século XIX e se caracteriza polo emprego de cores puras, que se aplican en pequenas pinceladas, de xeito que a mestura se realiza na retina do espectador e non na paleta.
- **Doazón:** Acción de doar, é dicir, ceder de maneira gratuíta a posesión de [algún ben] en favor dunha persoa ou institución.